

[Guldberg.]

udvidelse af de menneskelige kontakter over grænserne. Forskellen ligger jo i, at vi synes, at demokrati er bedre end diktatur, men der er andre lande, hvis ledelse synes, at kommunisme er bedre end demokrati. Vi synes, at ytringsfrihed, pressefrihed og en udstrakt personlig bevægelsesfrihed er noget godt, men hvis et samfundssystem hviler på begrænsninger i ytringsfriheden og den personlige frihed, er det i og for sig ikke mærkeligt, at magthaverne i sådanne samfund kan være betænkelige ved en nøje kontakt med folkestyret og kan være ængstelige for den påvirkning, som kan komme gennem eksemplet også i kontakten med små og fredelige lande, der ikke drømmer om at være aggressive.

I 1973 og 1974 var store dele af verden og også Danmark inde i en periode, hvor det pludselig blev nødvendigt for mange at se i øjnene, at vi kunne risikere, at det samfundssystem, som er grundlaget for vores politiske og personlige frihed, kunne blive rendt over ende af uforudsete kræfter udefra, og hvor man altså også opdagede – vel til sin overraskelse tit – at der også var kræfter udefra, der gerne ville hjælpe hertil. Den realisme skal vi ikke helt glemme, fordi der er gået et par år. Historien er fuld af eksempler på, hvordan det kan gå, og i øjeblikket oplever vi terrorbølger og partisankrige mange steder i verden, og vi ser, hvorledes ethvert urocenter omgående tiltrækker kræfter udefra. Man kan endda i mange tilfælde følge fremgangsmåden fra den ene konflikt til den anden, og det er derfor vigtigt for den udenrigspolitiske enighed i Danmark, at den omfatter og hviler på en realistisk forståelse af, at selv vi kan blive og måske somme tider er mål for sådanne aktiviteter.

Det er ud fra hele denne betragtning, at det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde i EF er uvurderligt, og det er da også klart efter min opfattelse, at Danmark derfor må være interesseret i, at det kan udvikle sig videre til et egentligt forsvarspolitisk samarbejde under den bestemte forudsætning, at det kan ske uden at svække den nordatlantiske alliance og det helt nødvendige samarbejde med USA.

Det er min opfattelse, at disse ting ikke behøver at komme i modstrid med hinanden, og at det er en væsentlig opgave for dansk udenrigspolitik at bidrage til at sørge for, at de ikke kommer i modstrid med hinanden.

Der er ingen grund til at så tvivl om USAs

hensigter, men det er urealistisk ikke at ville forstå, at såvel krigen i Vietnam og dens afslutning som begivenheder i Mellemøsten og i Afrika, sidst i Angola, kan indebære en fristelse for den vestlige verdens modpoler til at undersøge i praksis, hvor langt De Forenede Stater kan gå, når de skal opfylde forpligtelser over for en allieret. Vi skal ikke deltage i den agitation mod USA – det er verdens største og ældste demokrati i vesteuropæisk forstand – eller en yderligere underminering af dets muligheder for at varetage sine forpligtelser, men det europæiske samarbejde kan, rigtigt udviklet, bidrage til at tage noget af trykket og vægten af disse opgaver fra USA, ved at vi selv udbygger og forbedrer vort udenrigspolitiske og sikkerhedspolitiske samarbejde.

Det er klart, at den enighed, som vi har i de brede linjer om vores udenrigs- og sikkerhedspolitik her i folketinget, også hviler på, at formålet er varetagelse af danske interesser. Jeg ser ikke nogen modsætning i dette udtryk i forhold til, at en af de danske interesser sandelig også er at bidrage til en udjævning af modsætninger i verden og til at tage hensyn til andre lande og andre befolkninger.

Jeg ved, og jeg respekterer, at socialdemokratiet har et snævert samarbejde med socialdemokrater i andre lande, også at det kan føre til – og der kan måske være anledning til at sige det her lige før mødet i Helsingør – at det danske socialdemokrati som regeringsparti i visse tilfælde må vælge dansk udenrigspolitik fremfor socialdemokratisk udenrigspolitik. Det gælder, som naturligt er, i særlig grad, når det drejer sig om spørgsmålet om indblanding i andre landes interne politik. Der må jeg altså sige, at det er vi principielt imod, men selvfølgelig kan ingen dansk regering være afskåret fra at have en holdning og at tilkendegive en sådan, men det må gøres sådan, at man ikke kritiserer eller svækker vore allierede i håb om at blive bedre venner med deres og vores fælles modstandere. Vi kan ikke variere vor holdning til begivenheder i andre lande efter, om de, der forsøger at arbejde sig frem mod et demokrati, kommer fra højre eller fra venstre.

Når jeg nævner dette, er det også, fordi det bringer mig ind på det spørgsmål, som der har været nogen diskussion om tidligere, nemlig om støtte til militante frihedsbevægelser i andre dele af verden. Jeg tror, vi med beklagelse må konstatere, at det ikke har gavnet befolk-